

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hšt. 5. — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natise enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kje so pijavke?

Mnogo kmetovalcev misli, da so njihovih sedanjih slabih razmer krivi večinoma le davki in slabe letine. Radi pritrdimo, da so naši davčni zakoni pomankljivi in da je ubogi kmetovalec pretežko obložen z davčnimi bremenii, vendar vsega oni tudi niso krivi. Davki so za kmeta zaradi tega tako težki, ker mu gospodarstvo ne nese več toliko, da bi jih mogel točno plačevati. Davki so v državi potrebni in se ne dajo odpraviti; toda na-to se lahko dela in se tudi mora delati, da bo kmetu posestvo zopet toliko neslo, kolikor potrebuje, da preživi sebe pošteno in še more tudi državi izpolniti njene zahteve. Tukaj tudi nič ne velja ugovor, da so vremenske nezgode in druge nesreče zakrivile slabe čase. Narava je kmetu nagajala, odkar svet stoji, a zaradi tega še nam vendar pripoveduje zgodovina, da se je kmetu pri vsem tem dobro godilo. Saj še se tudi sedaj vedno vračajo leta, da Bog obdaruje kmeta z bogatimi žetvami — a dobra leta našega kmeta istotako ne morejo več spraviti na noge kakor slaba. Kje tiči uzrok? Jeden izmed razlogov je, ker kmečki pridelki nimajo več nobene cene.

Vzamimo poljske pridelke. Pred petnajstimi leti je bila pšenica za polovico dražja, nego dandanes. Kmeta boli srce, kadar mora dati za tako sramotno nizko ceno svoje z žuljevimi rokami pridelano zrnje. Toda razmere ga silijo, prodati mora, ako hoče zopet za jedno zimo boru obleči svojo družino in se za par mesecev odkrižati sitnih obiskov davkarskega eksekutorja. Da bi le zopet zrnje dobilo svojo veljavo nazaj, kmet bi si pomogel!

In zakaj je pala zrnju cena tako nizko? Mimo tekmovalja tujega blaga in goljufije na sadežnih borzah, o čemur hočemo pozneje bolj obširno govoriti, so tega krivi tudi prekupci. Ti so se pomnožili, odkar se je tako vsestransko razvila svetovna trgovina. Velike trgovske hiše, ki kupčujejo z zrnjem, nakupijo vsako leto rži in pšenice v velikanski meri. Blago jim dovažajo in prodajajo manjše trgovske hiše. Te imajo zopet svoje še manjše nakupovalce. In tako gre ta veriga naprej, da pridemo nazadnje prej ali slej do onih vsem vam znanih barantačev, ki hodijo od vasi do vasi, ter kmetom, dobro poznavajoč, kdaj jim prede najbolj trda, odkupijo po najnižjih cenah težko pridelane poljske pridelke. Cela ta velika armada barantačev, nakupovalcev, prekupcev in trgovskih hiš s svojimi uradniki pa mora od nečesa živeti. In gotovo ne živijo ravno najrajši od samega rženega kruha. Kdo jim plačuje dobro hrano in mastne dobičke? Kmet, ubogi kmet. Čim nižje se lahko potisne cena na kmetih, temboljše za prekupce. Mi sami vemo: za jeden okraj na slov. Štajarju, kjer so barantači metercent pšenice plačevali po 5-60 gld., do-

čim se je v štiri ure oddaljenem mestu plačevala po najmanj 7 gld. Tako se dere kmet!

Ali si kmet ne more pomagati proti prekupcem? O da, in sicer v zadrugah, katere hoče država upeljati, ako bo našla zadostno število poslancev, ki ji odobrijo lep namen. Ko bodo ustanovljene zadruge, skrbelo se bo zato, da se v združnih okrajih sezidajo skupna skladišča (shrambe), katera bodo stala na isti stopinji, kakor velike trgovske hiše ter imela tudi isti pomen za svetovno trgovino. V ta skladišča bodo zvozili kmetovalci svoje pridelke, za katere bodo dobili takoj izplačan jeden del pripeljane cene, a drugi del tedaj, kadar bo zadruga prodala shranjeno zrnje najdražjemu odkupcu. Potem bodo pijavke med prekupci morale izginiti. »Za druge nam dajte!« S tem klicem naj začne kmet gibanje za bližajoče se državnozborske volitve! —o—

Vojska zoper framasone ali prostozidarje.

(Konec.)

Zdaj bodo naši častiti bralci pa morda vprašali, kakošne nauke da toti framasoni med ljudstvo trosijo. Našteli bomo nekatere, in marsikdo, ko jih bere, se bo morda spomnil, da je kaj tacega že govoriti slišal, čemur se ni čuditi, saj imajo prostozidarji zadosti pomagačev in pomočkov, ki njihove nauke po svetu razširjajo. Framasoni učijo, da je človek sam na sebi dobre narave ali nature, da ga vera le popači; če se pa brez vere lepo izredi in izuči, je boljšega srca in značaja, ko tisti, kateri je v krščanskem duhu izgojen (izrejen). Zato veliko govorijo o človečanstvu in človekoljubju (humaniteti) ter trdijo, da je človekoljubje bolj plemenito, nego krščanska ljubezen. Toda njih človekoljubje ima le kratke noge; dokler so bogati, vržejo včasih nekaj krajcarjev za dobrodne namene, po drugi strani pa znajo ravno delavno ljudstvo s slabimi plačami brez usmiljenja izkoriščati in izsesavati tako, da si svoje dobrote desetkrat povrnejo. Krščanska ljubezen gre pa tako daleč, da se človek vsej zločnosti posvetnega življenja odpove in se celó v smrtno nevarnost postavi, vse iz ljubezni do Boga in do bližnjega. Kje se najde framason, ki bi se za bližnjega podal v gotovo smrt, kakor naše usmiljene sestre na Japonskem, ki grejo po smrt v bolnišnice za gobove bolnike?! Pa ni treba tako daleč iti; naj pride med nas kaka kužna bolezen, videli bomo, kako bodo bogati liberalci na vse strani bežali, usmiljene sestre in duhovniki bodo pa ostali, da bolnikom strežejo, jih tolažijo in jih previdijo z zakramenti za umirajoče. Da bi bila človeška narava sama na sebi dobra, da je človek tudi brez vere lahko pošten, kaj tacega nihče ne bo potrdil, kdor je kaj svetá in ljudi poskusil. Mi

vemo in skusimo na sebi in na drugih, da je človek zavolj Adamovega greha bolj k slabemu nagnjen. Le živa in trdna vera zamore človeku tisto dušno moč dati, da v skušnjavah ne omaga in v nesreči ne obupa. — Framasoni nočejo priznati, da bi bil Kristus božji Sin in da bi bil božjo besedo oznanjeval. Oni pravijo, da je bil le moder človek, kakoršnih je bilo že več na svetu in da si je svoje nauke sam izmislil. Oni hočejo pretrgati vsako zvezo med Bogom in človekom, češ, da bi bili ljudje tudi brez vere lahko srečni na zemlji, samo da imajo dobre in modre postave. Mi kristjani pa vemo, da je modrost od Boga, in smo že videli in skušali framasonske modrijane pri kovanju postav, ki pa niso bile ne modre, ne pravične. Nekateri framasoni grejo še dalje in pravijo, da sploh ni osebnega Boga, ampak da celi svet, priroda ali narava to je Bog, ki pa ne vidi, ne sliši in ne misli, ampak se premika in giblje le po večnih prirodnih postavah, katerih nihče predelati ali ustaviti ne more tako, da je vsak čudež nemogoč in le gola prevara in sleparija. Če pa ni Boga, potem tudi ne more biti od Boga postavljene gosposke, katerej bi se moral človek pokoriti, zato framasoni ne priznajo ne duhovne, ne posvetne oblasti, ter hočejo odstaviti papeža in škofa, in prekucniti kraljeve in cesarske prestole, da bi sami vso oblast v roke dobili, kakor jo na Francoskem že imajo, v mnogih deželah pa vsaj na pol. V resnici so framasoni napravili in podkurili že mnogo prekucij, da bi odstranili krščansko misleče vladarje, kar se jim je res posrečilo na Francoskem in v novjšem času tudi na Laškem. Velika francoska prekucija, ki je pred kakimi 100 leti toliko krvi prelila, je bila framasonsko delo. Posebno so framasoni od nekdanj sovražili Avstrijo, ker ima še krščanske vladarje. Punte na Laškem in Ogerskem leta 1849. in nesrečne vojske v letih 1859. in 1866. so zoper Avstrijo največ framasoni podnetili. Njih sovraštvo do Avstrije se je še le 1867 nekoliko poglobilo, ko so Ogersko v svojo oblast dobili, v ostali Avstriji pa svoje učence, liberalce na vladni stol posadili.

Da je torej framasonska družba nevarna za vero, cerkev in za krščanske vladarje, o tem ni več dvombe. Krščanski vladarji si jej pa vendar ne upajo na vrat stopiti, ker se njene moči bojijo; deloma pa se pustijo tudi preslepiti, da njene nevarnosti ne spoznajo. Vendar pa so naš cesar telegrafično pozdravili protiframasonske zborovalce v Tridentu in s tem pokazali svoje krščansko mišljenje in prepričanje.

Kaj so zborovalci v Tridentu govorili in sklenili, o tem se nič prav gotovega ne zve, ker se je pričujočim časnikarjem prepovedalo, si kaj zapisati od tega, kar so slišali. Toliko se pa čuje, da se bodo po raznih škofijah naredile protiframasonske družbe, ki bodo stale pod vodstvom in varuštvom svojih škofov; vse skupaj pa bodo stale pod poveljem osrednje protiframasonske, od sv. očeta papeža ustanovljene družbe, ki se imenuje »union generale antimaçonique«. Bog daj sveti vojski svoj blagoslov!

Cerkvene zadeve.

Vojaških novincev krščansko slovo.

(Dopis od Velike Nedelje.)

Na rožniversko nedeljo smo imeli pri nas prav lepo slovesnost. Poslavljali smo se namreč od vojaških novincev. Pa mi nismo zažudili svoje žalosti v hrušču in trušču posvetnega veselja, temveč smo iskali tolažbe pri ljubem Bogu in pri Kraljici sv. rožnega venca. Naše poslavljanje se je vršilo v cerkvi.

V ganljivih in navdušenih besedah nam je narisal č. g. Friderik Horvat, novomašnik od Sv. Lenarta, podobno krščanskega vojaka na podlagi svetopisemskih besed: »Bojevanje je človekovo življenje na zemlji.« (Job 7, 1.) Primerjajoč vojaško življenje sv. rožnemu vencu, razložil je pazljivim poslušalcem prvič častljivost vojaškega stanu. Nadalje je govoril o trudih in težavah vojaškega življenja. Slednjič pa je govoril, da bi novince kakor tudi njihove sorodnike utolažil, o veselju, katero vojaški stan prinaša.

Zagotovil je odhajajočim mladeničem, da bodo uživali to veselje neskaljeno le tedaj, ako bodo vselej in povsod hodili po potu kreposti, ako bodo zvesto spolnjevali svoje dolžnosti do Boga in do bližnjega, zlasti do svojih višjih, s kratka, ako se bodo ravnali po našem lepem geslu: »Vse za vero, dom, cesarja.«

Nazadnje jim je priporočal, naj s seboj vzamejo te tri reči: Prvič podobo Marijino, vsaj v svojem srcu, drugič sv. rožni venec in tretjič sv. križ. Le pod varstvom Marijinim bodo ostali na potu lepega krščanskega življenja, le s pomočjo božjo bodo mogli stanovitni biti v vseh težavah in bridkostih. Take in enake besede, ki so poslušalce ganile do solz, zapisal si je gotovo sleheren globoko v svoje srce.

Na to je bila slovesna sv. maša, po kateri so novinci z drugimi pobožnimi verniki pristopili k skupnemu sv. obhajilu. Gotovo bo spomin na to pomenljivo in lepo slavo obvaroval marsikaterega pred pretečimi nevarnostmi vojaškega življenja. Dal Bog, da se vrnejo naši mladenči po vojaški službi tako čvrsti in za vse dobro vneti, kakor so nas sedaj zapustili.

Ker je bil na rožniversko nedeljo ob enem slavni god našega milega vladarja, se je zapela po sv. maši zahvalna pesem »Te Deum«. Povodom cesarjevega godu so prišli vrli trgovski gasilci skupno k sv. maši. Mi-hovski »Feuerwehri«, po domače kimovci, pa ne! Sliši se, da so poslednji zgubili svojega bivšega poglavarja. Jako verjetno je, da se bodo pri njih v kratkem uresničile besede: »Udaril bom pastirja in razkropile se bodo ovce.«

Gospodarske stvari.

O viničarjih.

(Dopis iz Ljutomerskih gor.)

Stoletja že slovi zlahtna kapljica po širokem svetu, katero z božjo pomočjo izvablja pridni vinogradnik iz matere zemlje. Ni mi treba posebej poudarjati, da so o novjšem času potrebna razna sredstva, ki stanejo dotičnika mnogo denarja. Neizogibna sovražnica, trtna uš, pripravila je že marsikoga v zadrego, kako ohraniti vedno bolj hiraajoče gorice in si priboriti vsaj skromni obstanek. Rahlo grozdičje pa, ki se v navidezno zdravih goricah še vsako leto v precej obilni meri prikaže, neusmiljeno davi strupena peronospora, ako se le količkaj nepravilno vrši škropljenje. Vsled obilne mokrote se je letos tudi v najboljših goricah prikazala.

Pikec, črni palež in še razne druge nezgode zmanjšujejo nam pridelek mnogokrat tako jako, da je vinogradnik dostikrat prisiljen drugod iskati sredstev za pokritje letnih stroškov in davka, vsemu pa se je letos pridružila očitna šiba božja, strašna toča, vsled katere je splaval skrajni naš up s sladkim grozdom vred po hudournikih v Črno morje. Ta pomenljivi trenotek je mnogim postavil vprašanje, katerega rešitev je povsem jako težavna. Da pa se reši to vprašanje vsaj deloma, treba je vinogradniku znova napeti vse moči, da se po-

habljeni trsek ozdravi, oziroma dati se mu mora primerni počitek v prihodnjem letu, in k temu preskrbeti ga je treba bolj previdno, kakor pa sicer. Umeva se, da tako okrevajoči trsek ne more gospodarju tako hitro polniti sodov in žepov.

Na vse to naj resno opozori vinogradnik svojega viničarja, kateremu do sedaj, ko so gorice še itak nekoliko donašale, ni bilo drugo mar, kakor vsak dan za služek, v obilni meri pijače (seveda žganice), in česar potrebuje, vse naj mu preskrbi gospodar. Mnogi viničarji so si tako rekoč ošabno zagotovili pravice, katerih na noben način ne morejo biti vredni, deloma so povzročila to prejšna dobra vinska leta, deloma brezskrbni gospodar, največ pa krivična sebičnost viničarjeva. Z ene strani sme se reči, da ti ljudje še vedno ne čutijo ničesar, med tem ko njih gospodarji, tepeni z raznimi šibami, ječijo v trdem jarmu. Davka nima viničar nobenega, tedaj ne more poznati težnje, katero nareja gospodarju davčna knjižica, dokler ni izpolnjena po uradniku v dotični rubriki, nadalje ne pozna on težnje, kako preživiti sebe in svoje, ker vsako stopinjo mu mora ali v gotovini ali pa v drugih potrebnih rečeh izplačati gospodar, in brž, ko je domače delo opravljeno (če še ne prej), gre na delo drugam. Koliko sivih las zakrivi gospodarju stavljenje in popravljanje, oskrbovanje stanovanja že domačega in razun tega še pri goricah. Krave, ako si viničar ne more kupiti lastne, dá mu jo gospodar, torej z vsem potrebnim je oskrbljen viničar in če tudi gospodar večkrat sam pristrada.

Vsega tega pa viničar znati noče, in da bi skrbel tudi za blagor in narejal veselje svojemu gospodarju, to mu je deveta briga. Kako znajo ti ljudje svojim gospodarjem nezvesti biti in škodo delati, o tem je pisatelj teh vrstic osebno dobro prepričan. Delo, ki ga imajo v najem (akord), opravljajo samo površno, ako ni navzoč gospodar, tedaj zve le slučajno deseti trs, da se je kopalo, sicer pa se samo črni. Ako bi ga imel priložnost opazovati oni, iz katerega žepa gre plačilo, zajokal bi se dostikrat na glas, ko se pri plečvini in vezi rahlo grozdice neusmiljeno mandra in uničuje. Največ škode pa dela tak brezbožni viničar v jeseni, ko je že mehko grozdje. — Marsikaterokrat imata sadje s gospodarjem na dvoje, seveda lepše ima viničar. Drevo, če tudi je najlepše, poseka v hudi zimi, da ga v hiši ne zebe, in če tudi gospodar zve, da eno ali več dreves manjka, kriv je tega sneg, ki drevje tako neusmiljeno lamlje in podira!

Kako more torej izhajati gospodar, ki ima takega viničarja, in takih ni premalo? So še že nekateri, ki so povsem vredni tega imena, toda na prste jih skoro lahko prešteješ. Ker je ravno zdaj čas selitve, za to opozarjam vinogradnike na to, da se na tanko prepričajo, kdo da je novo najeti viničar, iz katerega uzroka ga je dosedanji gospodar odpustil, in kaj ta o njem govori. Ravno sedaj je priložnost, da pokažeš resni obraz novemu viničarju, da že pri vstopu od njega zahtevaš vse, česar je po predpisih, zapopadenih v viničarskih bukvicah, storiti dolžen, in kako se sklene medsebojna pogodba. Nikakor ne mislim hudobno, če pravim, da naj bi tudi ti ljudje vsaj nekoliko občutili neprijetnosti in slabe vinske letine, in to s tem, da bi slušali postave in predpise, dotikajoče se njih službe, o katerih do sedaj ali v resnici niso znali ali pa jih samovoljno prezirali. V novejšem času so težnje mnogih stanov skoraj neznosne, med njimi v prvi vrsti gotovo težnje kmeta, oziroma vinogradnika, in zakaj bi ž njim ne čutil tudi njegov služabnik, od katerega zveden gospodar itak nič izvanrednega ne zahteva?

Kdor še dosedaj ni poznal slabosti, oziroma hudobije svojega viničarja, naj mu služi ta članek za ne-

kako vodilo, da si more v prihodnje tudi manjše vinograde prispevke ukoriščevati, ali svojega viničarja na to opozarjati. Ako pa ima kdo količkaj dobrega viničarja, naj ga za vsako malenkost ne izganja, pač pa ga o vsaki priložnosti nadzoruje in mu na prste gleda. Vsakdanja skušnja uči, da so gosti viničarji največji vzrok redke, slabe gorice. Zagovarjajmo in branimo si torej svoje imetje, in če tudi so manj vredne reči, kakor je grozdje, treba ozir jemati na nje, ker se v nasprotnem slučaju tudi dobri viničar lahko razvadi, in si je mnogokrat gospodar sam kriv, da trpi krivico, ako prepusti svojega viničarja in se sploh malo ali nič za-nj ne zmeni.

H.

Sejmovi. Dne 17. oktobra pri Sv. Emi. Dne 19. oktobra v Oplotnici, Vojniku, Mozirju, Trbovljah, Apačah, na Vidmu in v Podsredi. Dne 20. oktobra v Mariboru (tudi za konje). Dne 21. okt. pri Mali Nedelji, v Sevnici ob Savi in v Celju (tudi za konje).

Dopisi.

Od Sv. Barbare pri Vurbergu. (Bralno društvo.) V nedeljo, dne 4. vinotoka je bilo pri nas zelo živahno. Tukajšnje bralno društvo namreč je imelo v lepo okrašeni šolski sobi ustanovno zborovanje s prav obilno udeležbo. Slavnostni govor o namenu, potrebi in dobrih nasledkih bralnega društva, katerega je imel g. nadučitelj Franc Kranjc, naredil je vidni vtis na poslušalce, kar je najboljši dokaz za potrebo ustanovitve tega društva. Belo oblečena učiteljeva hčerka, gdč. Micika Škofičeva, prednašala je, držeča šopek cvetlic v roki, pesem S. Gregorčiča »Domovini«, za kar se ji je gosp. predsednik spodobno zahvalil. Društvu je pristopilo čez 40 udov, ki so takoj zložili 29 gld. udnine. V odbor so se volili sledeči udi: predsednik č. g. Vaupotič, kaplan; podpredsednik France Krepek, posestnik v Zimici; tajnik Franc Škofič, učitelj; denarničar Jožef Čolnik; knjižničar g. Franc Krajnc, nadučitelj; odborniki č. g. župnik Martin Lapuh, g. učitelj Alojzij Kristl in Leopold Tomažič. Odbor je začel takoj svoje delovanje, kateri je sklenil naročiti sledeče časopise in knjige: 2 »Slov. Gospodarja«, 2 »Domovini«, 2 »Kmetovalca«, 1 »Dom in Svet«, 1 »Vrtec«, 1 »Gospodarstveni glasnik«, 1 »Brivec«, če bo »dobro« bril, knjige družbe sv. »Mohora«, nekaj komadov »Materino delo za Boga in domovino«. Sklenilo se je tudi imeti zborovanja o raznih gospodarskih predmetih vedno v šoli; odbor pa skrbi za toploto in druge potrebe. Omeniti mi je še, da se je udeležil tega zborovanja tudi tukajšnji rojak, radi svoje radodarnosti daleč okrog znani g. dr. Feliks Ferk, ki je tudi pristopil k temu društvu z lepim darom. Bog mu plati! — Č. g. predsednik se zahvali za skazano mu ljubeznivost in čast, povdarja, kdo ima največ zaslug za ustanovitev tega bralnega društva, namreč med drugimi posebno Fr. Krepek, ki je moral dvakrat hoditi radi tega na c. kr. glavarstvo v Maribor, in g. nadučitelj Franc Kranjc. Omeni nadalje presvetlega vladarja, ki je istega dne praznoval svoj god, ter mu zakliče gromoviti »živio«. — Cenjenim udeležencem gotovo ostane dan 4. vinotoka v sladkem spominu. Barbarčani, pristopite v velikem številu k bralnemu društvu, da se bode krepko razvijalo, kmalu cvetelo in blagi sad obrodilo v splošno blagostanje društvnikov!

Z Murskega polja. (Ljutomeržanom in drugim!) Volitve so končane. Hvala Bogu! Nadejali smo se, da bode v Ljutomeru še več slovenskih volilcev. Pa tudi nad letošnjim uspehom častitamo ljuto-

merskim Slovencem. Nekoliko čudno se mi pa le zdi, da se je 40 nemških volilcev zmoglo. Celo obširno Mur-sko polje štirideset pristnih Nemcev nima. Kje naj iščemo uzroka toliki množici? Ti so pač vendar le po sili Nemci. Mislim pa tudi, da smo si jih sami izredili. Ma-stili smo jih mi, Kokošinek pa zrnje pobira. Ali prevrat ni mogoč? Da! Treba samo, da Slovenci v dejstvu spo-znavajo geslo »Svoji k svojim«, trgovci naši in krčmarji pa se ravnaajo po nauku: »Svoji za svoje«. Na misel mi pride neki trgovec na Slovenskem Štajarju. Prišel je kot novinec. Dolgo so ga že pričakovali, vse je delalo zanj. In prodajalnica njegova je bila od ranega jutra do poznega večera prenapolnjena. Začel pa je ljudstvo izkoriščati, »šund« prodavati; prodajalnica je zdaj od ranega jutra do poznega večera skoraj prazna. Za drag denar slabo blago, kislo »ljutomersko« vino in prestani »gulež«, tega niti naroden izobraženec noče, ne pa naš viničar. Da, tudi viničar ima rahel želodec in toliko po-nosa, da se ne da od vsake natakariče prezirati in v kot potiskati. »Svoji za svoje«, in mi bomo v toli večjem številu ali edino le k vam zahajali. — V Ljuto-meru so dobili novega ključarja. Naroden mož je in poštenjak. Tam, kjer pokojni Rojko, bode on začasno delal. Pri njem se oglasimo, ako kaj potrebujemo. Pu-stimo na miru onega ključarja, ki z Nemci voli, naj tudi od Nemcev živi in ž njimi gospoda »špilā«. Po-trebujemo še v Ljutomeru slov. usnjarija. Sedanja dva, posebno S, sta najboljša Slovenca, kadar pri njima ku-puješ, na volišču pa g. S. slovenski ne zna. — V Ljutomeru imajo »Landwirtschaftliche Filiale«. Govori se pa, da je nedavno ljutomerski vinotržec, sedaj ni Slovenec po mišljenju, pa bil je kedaj ud čitalnice, kakor tudi seda-nji župan — dobil cele vagone »ljutomerskega vina« iz Ormoža. Od kod? Ljudstvo meni in trdi, da ste ga g. Z. . . . č dobili iz Ogerskega od nekega židova. Je-li to res? Opravičite se! In dolžnost naše »Filiale« bi bila to stvar natanko preiskati, oziroma pritožiti se na pri-stojnem mestu. — Imeli so v Ljutomeru neki »Weinbau-verein«. Ali še životari? Nikdo ne vé za predsednika, še manj za kakšno delovanje. Razveljavilo in opustilo se še ni! Koliko bi lahko dandanes koristilo? Kaj nam treba nesrečnih »mešetarjev«. Gospodje v Ljutomeru! Prevdarjajte nekoliko te velevažni stvari, saj imate »Go-spodarsko, politično društvo«! Če je to mlado društvo tako vzgledno disciplinirano postopalo v političnih rečeh, gotovo še bode v gospodarskih. »Tu nas škorenj žuli«. Kmalu poteko naši deci šolske počitnice. Stariši, v nem-ško ljutomersko šolo ne pošiljajte svojih otrok. V lju-tomerski fari je že navadnega viničarja sram, da bi njegov otrok obiskaval to »nebodigatreba« šolo, ki stoji poleg torišča za živinski sejem. Iz drugih far jih je pa bilo lepo število. Radi par cunj in nezdrave kave, ki so jo dobili otroci koncem šolskega leta, pač ni vredno zatajiti materin jezik in biti podlaga tujčevi peti. Slo-venski stariši, ki pošiljate slovenske svoje otroke v nemško šolo, ali še niste opazili trstik, ki rastejo na vrtu nemške šole, s katerimi bodo bili vas vaši v tujem duhu in jeziku izrejeni otroci. Nedavno je nazival slov. otrok iz nemške šole drugega »Windischer Butel« — tako bo imenoval tebe, oče, mati. — K sklepu še lepa hvala »Konjerejskemu društvu«, ki nam je letos pri-redilo tako lepo dirko na Cvenu. Ali bo vedno tako?

Iz Ljubljane. (Zasledovani cigani.) Pri de-želnem sodišču v Ljubljani se vrši preiskava zaradi mnogih tatvin, katerih so obdolženi cigani. Osobito so to tatvine konj, a nekaj tudi ulomov v prodajalnice. Vse te tatvine so bile učinjene v zadnjih 3—4 letih, a največ letos, in to po raznih krajih na Kranjskem, Koroškem, Štajarskem in Primorskem. Samo konj ukra-denih je 50 in le malo prišlo jih je zopet v roke svojih

lastnikov. Skupna škoda iz vseh tatvin znaša blizu 7000 goldinarjev in ta škoda je tembolj občutna, ker so vsi prizadeti kmetovalci. V preiskovalnem zaporu je sedaj 29 ciganov in cigank, zasleduje se jih pa še 11. Ker je preiskava jako otežkočena, dokler niso v zaporu vsi osumljeni cigani, obrača se preiskovalni sodnik dež. so-dišča v Ljubljani tem potom do občinstva, da pripo-more oblastvom zaslediti preganjane cigane in da izvoli vsakdo naznaniti takoj bližnjemu orožništvu, ako vidi koga v nastopnem popisanih ciganov: 1. Jurij Hudorovič, imenovan »Pipi«, 35—40 let star, srednje velikosti, gr-dega, močno kozavega obraza z rjavo, redko brado. 2. Miha Hudorovič, brat prejšnjega, 17—20 let star, ve-like, tenjke postave, bolj belega in čednega obraza, nosi majhne brke, ali pa je golobradat; le-ta živi s spodaj pod 6. navedeno Frančiško Hudorovič in ima ž njo leto starega otroka, zelo bele polti. 3. Matija Hudorovič, imenovan »Matijče«, okoli 17 let star, srednje velikosti, precej široke postave, golobradat, bratranec prej nave-denih dveh ciganov in sin hrvaškega cigana Luke iz Kukuljanova, ki je radi tatvine v kazenskem zaporu pri tukajšnjem deželnem sodišču. Ti trije cigani so zelo drzni tatovi in sumni jako mnogih tatvin. 4. Jože Hu-dorovič, kakih 55 let star, velike, močne postave, neko-liko kozav, nosi polno brado temne barve in ima debel nos; njegova ženska je pred 2 letoma v Rakitni, okraja vrhniškega, umrla; on je stric doslej imenovanih 3 ci-ganov. 5. Marija Hudorovič, hči poprejšnjega, okoli 22 let stara, velike postave, podolgastega, nekoliko kozavega in suhega obraza, ima zavite lasé in debele oči. 6. Fran-čiška Hudorovič, sestra poprejšnje, 16—17 let stara, močne postave (ženska pod 2) navedenega Mihe. 7. Miha Hudorovič, imenovan »Luder«, brat pod 3. navedenega »Matijče-ta«, okoli 30 let star, rojen v Poljanah pri Škofjiloki, srednje, močne postave, ima sive oči in rujav-kaste brke, živi z »Anico«, hčerjo cigana »bogatega Ja-neza Pavleta«; »Luder« je glasovit konjski tat. 8. Matija Hudorovič, oče pod 1. in 2. imenovanih ciganov, okoli 70 let star, srednje, široke postave, ima sive lase in sivo polno brado. 9. Miha Hudorovič, okoli 18 let star, rojen na Brezovici pri Ljubljani, sin Franceta Hudoro-viča iz Košane, ki je umrl v Nevljah pri Kamniku; on je velike, tenjke rasti, ima rujave, zavite lase ter je škilast. 10. Jožef Hudorovič, sin umrlega Jurja iz Vr-bovskega na Hrvaškem, okoli 30 let star, srednje zelo široke postave, debelega obraza, ima polno, črno brado; rojen je Podkloštrom na Koroškem. 11. Tone Hudorovič, brat poprejšnjega, okoli 28 let star, velike postave, su-hega obraza, ima rujavo brado in take lase, rojen je v Rovtah pri Logatcu.

Iz gornje Savinjske doline. (Ekonomi; okrajne zadeve.) Vrli »Slov. Gospodar« nam je pri-našal že marsikaj podučljivega. Posebno pa smo zadnji čas pazljivo prebirali dobre razprave o krščanskem so-cijalizmu in pa o prostozidarjih. Res, da ob bistri gornji Savinji še nimamo tripičnih bratov, s kakoršnimi se po-naša »blažena« Ogerska. Toda žal, da tudi to stran Li-tave se dobivajo ljudje, katerim je katoličanstvo deveta briga, pa imajo mnogokrat največ upliva in se jim vse zaupa. Naš kmet pa dobro vé, kdo je njegov prijatelj, zato se takih ljudij dvomljivega značaja rad ogiblje, kjer le more. Posebno žaljivo je pa to, če mora gledati, kako samooblastno se obnašajo naši ekonomski, in kako božje in cerkvene zapovedi zaničljivo prezirajo, če ravno bi morali posebno ti lep vzgled dajati. Govori se, da je to pohujšanje. Naši ljudje še celo pravijo, da taki niso ka-toličani. Znabiti imajo prav? (V Gornjemgradu menda bolje vedo?) Težka in nerazumljiva uganjka pa nam vedno ostane: zakaj se to tako dolgo pripušča? Saj imamo vendar tudi Slovenci še kakega poštenega, in

izobraženega moža. Menda ni potrebno, da bi se ravno v Schemnitzu na Ogerskem izobraževal. — Govori se, da bomo imeli Savinjšani v prihodnje prav lepe ceste. Tam od Gornjega grada čez Hom bodo neki par klancev odnesli, in tudi od Ljubna do Luč se bo oskrbela poštna cesta. Tako je prav. — Te dni bomo dobili novega načelnika okrajnega zastopa.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Gosposka zbornica državnega zbora je v soboto imela sejo in je nespremenjeno vsprejela davčno preosnovo. Poslanska zbornica pa, ki ima vsak teden po tri seje, razpravlja dovolitev vojaških novincev za prihodnje leto in vendar enkrat vladno predlogo o domovinski postavi. Prihodnjič bomo že povedali, kaj bode s to za kmečke občine toli potrebno postavlo. — Krščanski socijalisti se pridno pripravljajo na deželnozborske volitve. Brščas bodo povsodi izpodrinili Schönererjance.

Češko. V Pribramu je rekel na shodu dr. Engel, da bodo Mladočehi rajši volili v peti kuriji socijalne demokrate, kakor krščanske kandidate. — V Radnicah so letos morali zaprti nemško ljudsko šolo, ker češki stariši niso tako neumni, kakor mnogi slovenski, da bi svojo deco silili v ponemčevalnice.

Tirolsko. Ker italijanski poslanci nočejo priti v deželni zbor, so izgubili mandate in bodo dopolnilne volitve sredi novembra meseca. Gotovo bodo isti poslanci zopet izvoljeni. — V nedeljo so odkrili v Tridentu spomenik pesniku Danteju.

Štajarsko. Graški mestni zastop je poslal peticijo na državni zbor zoper novo domovinsko postavlo, češ, ako se ta postavla vsprejme, imel bode Gradec na leto 600 tisoč več plačil. Koliko plačil pa imajo kmečke občine za reveže, katerih včasih niti ne poznajo? Ti so delali v mestih in ondi pomagali bogatinom žepe polniti; naj torej mesta za nje skrbijo, ker država noče!

Koroško. Nova slovenska šola v Velikovcu se slovesno otvori dne 25. oktobra. — Katol. politično in gospodarsko društvo za Slovence napravi shod prihodnjo nedeljo na Brdu ob Blaškem jezeru. — V Prevalih so opustili velik del fužin. Nekaj delavcev je odšlo v Donavice, mnogo pa jih je ostalo doma brez zaslužka.

Kranjsko. V Ljubljani so »Narodni dom« prav slovesno otvorili. V imenu (?) štajarskih Slovencev sta slavo pela županu Ivanu Hribarju celjski dr. Serneč in dr. Dečko. — Katoliško delavsko društvo so ustanovili v Jesenicah, na Polju in v Dobrunjah. — Na shodu ljubljanskih obrtnikov se je v nedeljo izvolil odbor, ki naj stori vse potrebne korake za osnovo obrtnega društva. — V torek je v Ljubljani inspiciral državno postajo železniški minister, podmaršal vitez Guttenberg.

Primorsko. V Trstu se je v Rojanu ustanovila pripravnica za one slov. učence, ki želé vstopiti v nemške srednje šole. Krivica, saj bi se lahko napravile paralelke! — Tržaški magistrat je prepovedal društvu »Edinost« shod na Proseku. — Zdaj je dognano, da so v Pulju res klicali lahončki »evviva Italia«, ko se je ondi mudil grof Badeni.

Ogersko. Radikalni Srbi so izjavili, da se nočejo udeležiti državnih volitev. — Narodna ali Aponyjeva stranka je izdala volilni oklic, v katerem zahteva popolno stamostojnost Ogerske, le kralj njihov naj še ostane avstrijski cesar. — V Hrušinu so se spoprijeli liberalci s krščansko ljudsko stranko. Žendariji so branili liberalce in ubili dve Slovakinji.

Vnanje države.

Rim. Kardinal Rampolla je v imenu sv. očeta pisal tridenškemu škofu pismo, v katerem naznanja, da so papež izrazili dopadenje nad srečnim izidom frama-sonskega shoda, in da sv. oče pričakujejo, da se zdaj začne pametna in stalna delavnost zoper proustozidarstvo.

Italijansko. Poroča kraljeviča s črnogorsko princesinjo Heleno se vrši siromašno; kajti noben tuji vladar ni na to gostijo povabljen. — V Palermu je neki uradnik pri mestni blagajnici poneveril 800 tisoč lir. — V tej »blaženi« deželi je 1700 vasij, kjer ljudje kruh jedo samo o največjih praznikih.

Francosko. Predno je ruski car Nikolaj zapustil Francosko, ogledal si je pri Chalonsu velik del francoske vojske, kakih 80 tisoč vojakov. Car je vojaštvo jako pohvalil. To je zdaj gotovo, da sta si Rusija in Francija zaveznici.

Nemško. Ruski car se je te dni mudil v Darmstadtu, v rojstnem kraju svoje soproge. — V ponedeljek se je začel v Berlinu avstrijsko-nemški shod v varstvo obrtnikov. Čimbolj se bodo naši obrtniki bratili z nemškimi, tem slabše se jim bo godilo. — Vodja ruskega vnanjega ministerstva, Šiškin, se je oni dan dve uri pogovarjal z državnim kanclarjem. — Vlada misli konvertovati ali predrugačiti stiri odstotne državne dolgove v tri odstotne.

Rusko. Vlada je zopet dosegla velik uspeh v Aziji, na jezo kramarskih Angležev. Smela bode namreč delati cesto od Teherana, glavnega perzijskega mesta, do Kaspiškega morja. Ta cesta bode za rusko trgovino velike važnosti in odtod jeza Angležev.

Srbsko. Državni in občinski uradniki, pa tudi častniki že tri mesece niso dobili nobene plače in se borijo za vsakdanji kruh tako trdo, da jih je že precej zbolelo vsled stradanja.

Turško. Sultan Abdul Hamid se boji za svoj prestol; zato je poslal k nemškemu cesarju Grumbkov-pašo, da se Viljemu zahvali za umno politiko Nemčije nasproti Turčiji. — Ako se v Carigradu ponovijo večji nemiri, proglasi se obsedno stanje in vsa oblast se izroči vojaškemu poveljniku, se vé mohamedancu. — V Macedoniji so bili novi boji med turškimi vojaki in ustaši. V enem takem boju je padlo 40 vojakov. — Na Kreti še vedno ni pravega reda. Vsled tega Krečani skličejo shod v Vamos, da bodo ugovarjali počasnosti turške vlade v izvrševanju preosnov.

Za poduk in kratek čas.

Madjari in njih navali na slov. Štajar.

(Zgodovinski spominki; piše M. Slekovec.)

(Dalje.)

Da bi cesar Friderik mogel izpolniti Bekensloeru dano obljubo, nagovoril je solnograškega nadškofa Bernarda pl. Rohra, da se je l. 1478. nadškofiji v prid Bekensloeru odpovedal. Ali že početkom 1479. l. je Bernard preklical svojo odpoved, kar je cesarja tako razkačilo, da mu je takoj vzel vsa nadškofijska posestva na Koroškem in Štajarskem. Bernard se je nato podal h kralju Matjažu ter mu je kot solnograški nadškof s pogodbo od dne 17. novembra 1479 izročil mesta, trge in gradove, katere je na Koroškem in Štajarskem posedal.

Vsled tega je poslal kralj Matjaž še koncem tistega leta Janeza Haugwitz-a s precejšnjo trumo na Štajarsko, ki se je polastila Ormoža, Ptuja, Brežic, Sevnice, Lipnice in še nekaterih drugih solnograških posestev¹⁾. Za

¹⁾ Krones, Gesch. Oesterr., II., 466 in Muchar, Gesch. Steierm., VIII., 105—130.

kralja Matjaža, ki je imel ob novem letu na Štajarsko priti, priredili so decembra dve hiši na Ptuj ter mu za stražo pustili 700 mož.¹⁾

Takoj po novem letu je došel kralj z drugimi vojnimi četami, katere so se pod vodstvom Petra Gare, Štefana Zapolje, Viljema Tettauer-ja, Jakoba Sekelja, Paniska in drugih kmalu kot pogubonosna povodenj razlile po Štajarskem, Koroskem in Avstrijskem ter plenile in požigale prav po turški navadi. Nobeno, še tako utrjeno mesto, se ni ubranilo madjarski sili; padla je Radgona, za njo Fürstenfeld, Maribor itd. Tudi gradovi, še tako močni, so se brezuspešno upirali. Borl je l. 1481. Viljem Tettauer vzel z naskokom ter ga porušil²⁾. Isto usoda je l. 1487. zadela tudi Negovo. Jernej Pernečki je sicer grad hrabro branil ter s pomočjo vojvode Albrehta Saksonskega in Reinprehta Reichenburškega odbil prvi ogerski napad, a koncem istega leta moral se je vendar-le udati.³⁾

Borl je kralj Matjaž dne 8. nov. 1482 za 400 ogerskih goldinarjev zastavil Viljemu Tettauer-ju v priznanje njegov zasluga, a dne 30. nov. 1488 ga je dobil Jakob Sekelj.⁴⁾ Negovo je kralj izročil grofu Juriju Zagorskemu, ki mu je za njo dal Krapino.

Ker se je kralj Matjaž z glavno armado podal na Avstrijsko, kjer si je l. 1485. osvojil celo Dunaj, postavil je za glavarja čez Radgono in Ptuj svojega sorodnika Jakoba Sekelja. Dasi je bil ta ljudomil in do podložnikov zelo usmiljenega srca, vendar ni mogel zabraniti, da bi češki, hrvaški in madjarski plačanci kralja Matjaža ne bili po naših krajih divje razgrajali ter na svojo roko plenili, kar je tudi domačine več ali manj popačilo.

Po neprestanih bojih z inostranci in po večkratnih domačih krvavih prepirih so namreč ljudje iste dobe celo podivjali. Ni jih ganila še tolika beda. Brez vsakega sočutja so lovili žene in otroke ter nje vleкли seboj, da bi od sorodnikov izsilili kako odkupnino. Zažigati vasi, je bila ogerskim četam prava radost, kajti tega so se bili v turških bojih navadili. O grozovitostih, katere so Madjari na Avstrijskem in Štajarskem doprinali, tožijo vsi istodobni zgodovinarji. A če hočemo biti resnični, moramo tudi priznati, da cesarski vojaki niso bili nič boljši. Izgledi mikajo k posnemanju in kam lažje je podivjati se, nego potem vspeti se k višji stopinji omike. Že to nam razjasni nekoliko ostudno surovost takratnih vojakov, a bili so še drugi uzroki, ki so pripomogli k toliki divjosti.

Vsaka stranka je v službo jemala tudi tuje plačance, katerim je bila le za to, da bi v kratkem obogateli in bi se po končanem boju mogli v domovino vrniti z bogatim plenom. In taki plačanci niso priznašali ne prijateljem, ne sovražnikom in z drzno grozovitostjo so uničevali, česar niso mogli vzeti seboj. Dežela, v kateri so se bojevali, ni bila njih domovina, nego je slišala knezu, ki jih je bil najel. Cesar je vsprejemal v službo češke in moravske vojake, ki so bili enako grozoviti, kakor Madjari. A tudi Madjari so imeli Čehe in Hrvate v svojih armadah in tako medsebojno klanje je umorilo vsak človeški čut.

Pa tudi domačine je dolgotranja vojska večkrat primorala k jednaki grozovitosti. Kmet, vsega oropan, je s strahom in obupnostjo gledal požgano hišo in potepnana polja; — glad ali tudi obup ga je prisilil, da je tudi on stopil v službo, večkrat še celó pri Madjarih. Zgubiti ni imel ničesar, pridobiti pa morebiti vendar-le nekaj. Tako se je surovost širila vedno dalje in nesrečne

dežele, v katerih se je razlegal bojni hrup, so se pogreznile v morje neizrekljivega gorja.

Kralja Matjaža narodne pesmi sicer opevajo kot »uzor« junaštva, a zgodovina nam ga, zlasti v njegovih poznejših letih kaže kot jako brezozirnega, sebičnega in zapravljivega, in z mirno vestjo lahko trdimo, da je njegova doba bila za slov. Štajar jedna izmed najžalostnejših.

Celih 10 let in 7 mesecev je stokala naša domovina pod kruto oblastjo okolihi Madjarov, kajti še le po smrti kralja Matjaža, dne 4. aprila 1490¹⁾ so se pričela pogajanja, vsled katerih so koncem leta 1490. zapustili slednji Madjari deželo — žalibog oropano, opustošeno in podivjano.

(Dalje prih.)

Smešnica. Bolnik vpraša zdravnika: »Ali se to res zgodi, da včasih bolnik ozdravi, ako se močno prestraši?« — Zdravnik: »Včasih se to res zgodi.« — Bolnik: »Povejte mi torej račun, gospod zdravnik, morda potem koj ozdravim!«

Razne stvari.

Domače. (Iz državnega zbora.) V torek je imel sejo proračunski odsek, katerega ud je naš poslanec g. Fr. Robič. Poročalo se je o cesarski naredbi glede podpor iz državnih pripomočkov po uimah poškodovanim krajem. Gosp. Fr. Robič se je posebno potegoval za južnoštajarske posestnike; po vsem Štajarju sta letos naredili škode toča in povodenj za pet milijonov gl.; največ na Slovenskem. Nato je bila cesarska naredba vsprejeta brez premembe.

(Ormoški župan), Ferd. Kada, imejitelj Franc Jožefovega reda, je v nedeljo, dne 4. oktobra, torej na god presvetlega cesarja, šel na lov, ne pa v cerkev k sv. maši. Čudno; pri šulvereinskih slavnostih pa nikoli ne manjka.

(Pošta na Vidmu ob Savi.) S te pošte bode zanaprej hodil deželni poštni sel štirikrat na teden v Pleterje in Zdole.

(Nov sejem) za konje in drugo živino se je dovolil občini Velenje. Ta sejem se bo vršil vsako leto dne 24. oktobra.

(Čuden mož.) Te dni je v neki vasi pri Ljutomermu neki prileten mož živi belouški glavo odjedel z izrekom: »Marija ti jo je strla, jaz pa sem ti jo odjedel«. Dedu se je gotovo pamet zmešala.

(Ogerska noša.) Ker ptujski trgovci nimajo za »štimate« in premožne dekleta v Dornovi pri Ptuj do volj lepega blaga za obleko, sta se te dni dve deklini nalašč po vlaku vozili v Čakovec po fino blago sebi in šesterim tovarišicam.

(Povozil in rnil) je v Framu Zamolov voz dne 11. okt. 76letnega starčka. Na vozu sedeča gospa Z. se reveža ni usmilila, ampak vrli g. župan Janez Gert, ki je starčka dal zanesti domov in poslal po zdravnika. Starček je drugi dan vsled teh ran umrl.

(Tatvina.) Zvečer dne 21. sept. so neznani tatovi vlomili v zadnjo hišo pri Antonu Zormanu, posestniku v Andrencih, župnije sv. Antona v Slov. goricah, ter so odnesli vso zabelo in meso, mnogo obleke in obuvala, da se ne vé, kam.

(Učiteljske spremembe.) Gosp. Mih. Levstik, učitelj pri Sv. Andražu ob Polzeli, je postal ondi nadučitelj; učitelj in šolska vodja v Lučah g. Fr. Zemljč, dozda pri Sv. Vidu blizu Slov. Gradca, in g. J. Čulek,

¹⁾ Kralj Matjaž ni umrl, kakor se o obče trdi, dne 6. aprila, nego že dva dni poprej. (Beitr. z. K. steierm. Gesch., VII., 52.)

¹⁾ Beiträge z. Kunde steierm. Gesch., VII., 40 v opombi.

²⁾ Muchar, I. c., 122.

³⁾ Beiträge z. K. steierm. Gesch., VII., 50 in Muchar, I. c. 153.

⁴⁾ Pettenegg, Die Urkunden d. Deutsch-Ordens-Centralarchives, I., 576 in 581.

definitiven učitelj v Št. Juriju ob južni železnici. Gdč. podučiteljica Amalija Pirch pri Sv. Vidu niže Ptuja pride k Sv. Petru pri Radgoni.

(Socijalni demokratje) so imeli v nedeljo v Velenju javni ljudski shod. Največ je bilo Lappovih premogokopov. Slov. domoljubi, na delo!

(Utonil) je dne 1. okt. zidar Ignac Brumen iz Gomilce, ko je v Svetincih pri Ptuj hotel pri mlinu Alojzija Skoliberja odpreti zatvornico, ker je bila Pesnica sila narastla. Ignac Brumen se je spodrknil, padel v potok in izginil v valovih.

(Slabo zadeli!) Današnja »Marburgerca« se grozno »gita« nad zadnjim dopisom iz Hoč. Nemškutarji vsega okraja mislijo, da nam je oni dopis poslal g. »Pravicoljub« v Hotinji vesi. Potolažite se! Ravno tega dopisa nam ni poslal ta vrli mož. Nemškutarji, le jezite še se dalje, dokler pravega pisatelja ne iztuhtate!

(Krščanski učitelji.) Za spomenik pokojnemu pedagogu, brezvernemu Dittesu, se pobira med avstrijskim učiteljstvom. Gg. učitelji celjskega in laškega okraja pa so na zboru dne 20. sept. sklenili, da za to ne dajo niti vinarja. To je prav!

(Pogorel) je na Ponikvi dne 7. okt. Jamnikar. Zgoreli so mu tudi vsi pridelki. Zavoran je bil samo za 300 fl.; toda kaj je to proti škodi, ki znaša 3000 fl.

Društvene. (Dijaški kuhinji) v Mariboru so darovali: povodom zlate poroke g. M. Kocmuta pri Sv. Marjeti ob Pesnici nabral g. nadučitelj Kovačič 5 gld.; vlč. g. Simon Gabere, duh. svetovalec in župnik na Framu, 50 gld.; čč. gg. Jožef Janžekovič, kaplan pri Sv. Ropertu v Slov. gor., 5 gld.; Mirko Repolusk, kaplan v Lučah, 2 gld.; dr. Al. Meško, profesor bogoslovja, 3 gld.; Ivan Kunc, župnik pri Sv. Juriju ob Ščavnici, 7 gld. (preostanek od Trstenjakove slavnosti); Davorin Meško, župnik pri Kapeli, 3 gld. in g. Jože Weixl, kaplan pri Sv. Križu na Murskem polju, 5 kron. Bog plati!

(Katol. delavsko društvo) v Mariboru je imelo v nedeljo zvečer mesečni shod, na katerem je govoril č. g. predsednik dr. Al. Meško o temeljnih resnicah krščanske socijologije. Po shodu je č. g. prefekt Fr. Korošec v slov. jeziku poročal o resolucijah II. shoda slov. delavskih stanov v Ljubljani, č. g. dr. M. Matek pa o štrajku v Neunkirchenu in o shodu štajarskih socijalistov v Gradcu.

(Novo kmečko bralno društvo) snujejo vrli slovenski domoljubi v Šoštanju. Gotovo bode društvo postavljeno na tako trdna tla, da ga ne bode vsak veter majal, kakor se to, žal, godi pri nekaterih društvih.

Iz drugih krajev. (Umrli) je na Dunaju dekan pri Sv. Petru, g. dr. Albert Wiesinger, izvrsten pisatelj in boritelj za pravice krščanskega ljudstva. V Rimu pa je umrl kardinal de Ruggiar.

(Velikanska riba.) V Vrbskem jezeru na Koroškem so ujeli soma, ki je 2 ¹/₁₀ metra dolg in tehta 50 kilogr. Ujeli so ga na trnik za ščuke.

(Največji zvon na svetu) se je pred kratkim ulil v Cincinatuju v Severni Ameriki. Zvon je 300 centov težek, odprtina meri 8 črevljev, visok je pa 7 črevljev. Kembelj je 700 funtov težek. Zvon je ulit iz 78 delov bakra in 22 delov cina.

(Nesreča na morju.) Londonski listi poročajo, da je pred dobrim tednom strahovit vihar divjal na morju. Potopilo se je nad dvajset ladij in utonilo več sto ljudi.

(V Mostu) na Češkem, kjer se je lani zemlja tako udrila, da se je podrla več hiš, se je te dni zopet začela zemlja udirati. Neki 16letni delavec je padel v razpoklino in v zemlji zginil.

(Povodenj v Trstu.) V noči od dne 13. do 14. oktobra je v Trstu močno deževalo, da so skoro vse ulice bile poplavljen; tudi v kleti in nižja stanovanja je silila voda.

(Nova kadetna šola) je od dne 1. sept. t. l. v Strassu. Vseh gojencev je 86, polovica pešci, polovica topničarji, in te podučuje deset učiteljev.

(Morskega volka), ki je tehtal 46 *kg*, ujeli so v kopališču Bačvice pri Spljetu. Volk se je preveč približal obali in ni mogel s peska nazaj. Potolkli so ga s kamenjem.

(Priporočba.) Zavarovanje vseh vrst pri »Unio catholica«. Pošteni, delavni zastopniki na deželi se iščejo. Več pove radovaljno glavni zastop v Gradcu, Radetzkygasse št. 1.

Loterijske številke.

Trst 10. oktobra 1896:	12, 55, 88, 87, 81
Line » » »	7, 13, 34, 37, 65

Žganjarija

R. Wieserja v Hoči pri Mariboru.

Največa žganjarska zaloga na Štajarskem po čuda nizkih cenah. Zdravilski konjak za bolnostnike in okrevance, kemično razložen in spoznan za čisto vinsko prekapnino. 36

Veliki živinski sejem

bode dne 21. oktobra, t. j. na god sv. Uršule pri Mali Nedelji. Kupci in prodajalci živine se uljudno vabijo.

Blaž Korošec,
gostilničar in posestnik sejma.

Nove polovnjake

z železnimi obroči in merjene, prodaje najceneje 1-2

Feliks Schmidl,
sodar v Mariboru, koroška ulica 18.

!! Novo !!

Pokopališčni zapisnik Friedhofsprotokoll

po novem od preč. kn. šk. ordinarijata in c. kr. glavarstev potrjenim pokopališčnem redu sestavljen, se dobiva odslej pri nas 10 pol 35 kr.

„Narodne pesmi“

I. del 2. natis in II. del skupaj 20 kr., po pošti 23 kr. Kdor kupi 20 komadov, dobi jih za 20% ceneje.

Tiskarna sv. Cirila
v Mariboru, koroške ulice 5.

Vezi za cepljenje trt iz patentovanega gumija

po načinu profesorja Göthe, kakor tudi dr. Kröczer-ja prodaja jedino pristna

c. in kr. dvorna tovarna za gumi in celluloid

J. N. Schmidler.

Glavna zaloga:

VII₂ Stiftgasse 19.

Dunaj.

Podružnica:

I., Graben 10.

Naslov za telegrame: „Gummischmidler“.

18

Razglas.

Krajni šolski svet Hajdinski prodaja naslednji hiši:

a) Hišo št. 3 na Zgornjem Hajdinju, ob okrajnej cesti ležečo, z lepim vrtom in sadunosnikom, ki meri blizu $\frac{1}{2}$ orala, in na letega meječo 1000 kvadratnih sežnjev veliko njivo. Hiša je zidana ter z opeko krita;

b) hišo št. 13 na Zgornjem Hajdinju, pod farno cerkvijo ležečo, z lepim sadunosnikom in ob tega meječo, 2 orala veliko njivo.

Kupci naj se osebno ali pismeno oglasijo pri načelniku krajnemu šolskemu svetu, gospodu Janezu Graharju, posestniku na Spodnjem Hajdinju, his.-št. 21 do konca novembra t. l.

2-3 Krajni šolski svet Hajdinski.

Kdor si hoče eksistenco oskrbeti,
Kdor hoče zaslužiti denar,
Kdor hoče pri gospodarstvu varčevati,
naj kupi: 4-6

Pauly-jevo knjigo receptov,

ki obsega nad 1000 receptov, kako je lahko in po ceni samemu pripraviti — brez aparatov in strojev — vse le mogoče reči za dom in trgovino, nadalje vse vrste likérov, žganih pijač, balzamov, životnih esenc, skrivnostnih pomočkov, kisa, medicine, mošta, 17 vrst različnih vin, vina iz jagod, piva, vkuhanega sadja, peciva, zdravil za ljudi in živino, mila, pomade, črnila, gorčične vmake itd. itd. Da je knjiga dobra in rabljiva spričuje to, da je bila na razstavah v Zagrebu, Aradu, Gradcu, Strasburgu in Temešvaru odlikovana z veliko srebrno svetinjo. Knjiga obsegajoča 320 strani stane broširana 2 gld. v platno vezana 3 gld. in je zakladnica za vsako obitelj, neobhodno potrebna vsakemu krčmarju in trgovcu. Dobi se pri Maksu Pauly v Köflach-u (Štajarsko).

KONJAK,

prežgan iz vina lastnega pridelka, priznan kot najboljši, čudovito učinkajoče in bolečine olajšujoče sredstvo proti protinu, po udih in skrnini. Steklenica velja 1 gld. 20 kr.

Stari konjak, izvrstno zdravilo za želodčne bolezni in proti onemoglosti; steklenica 1 gld. 50 kr.

Razpošilja se po pošti. Kdor vzame štiri steklenice, pošljejo se mu franko.

Benedikt Hertl, vlastitelj grajščine Golič pri Konjicah (Gonobiz) na Štajerskem.

Zaloga: Gradec: J. Eichler, lekarnar;
Alb. Müller, drogist.
Maribor: Al. Quandest, Gospo-
ska ulica. 21

Avstrijsko

podjetje daje postranski zaslužek. — Vprašanja pod „Zukunftsvorsorge“ Gradec, poste restante. 4

Priloge za kavarnarje, sladičarje, gostilničarje, mesarje, sedlarje; peronosporas-
kropilnice, patent Schindler. 14

Izdajatelj in založnik kat. tisk. društvo.

LODCASTI KLOBUKI

za

2-3

gospode in dečke

v največi izbiri in po najnižjih cenah, kakor tudi

trdi klobuki

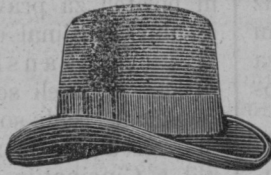
za

visokočastito duhovščino

najboljše kakovosti samo pri

VILJEMU LEYRER

v Mariboru ob Dr., gosposka ulica št. 22.

Kathreiner-
KNEIPPOVA SLADNA KAVA
je kot
primes k bobovi kavi
edino zdrava
kavina pijača.

Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.

Svarilo! Zaradi ničvrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvirne zavoje z imenom:

Kathreiner

Novi sejem v Velenji!

Novi sejem za konje in živino se je do-
volil občini trg Velenje in se bode vsako
leto dne 24. oktobra v Velenji vršil.

Uradne in trgovske

KUVERTE

s firmo priporoča
tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Razglas.

Vsled ukaza štajarskega deželnega odbora bode dne 16. okt. 1896 štajarsko deželno mlekarstvo vzgledno gospodarstvo v Št. Gallenu po dražbi prodalo 14 murodolskih, 5 »mürzthaler« in 4 »mariahofer« za spuščanje dopuščenih bikov, po 90 do 180 gld. cenjenih.

Ta dražba bode imenovanega dne na Buhavi (med Admon-
tom in Št. Gallenom), in se bodo biki oddali le za ali pa nad ce-
nilno ceno.

Biki so čistega plemena, $1\frac{1}{2}$ — $1\frac{3}{4}$ leta stari, nakupili so se
kot teleta v njihovih domačih plemenskih okoliščih in se zredili
na paši.

Biki se bodo proti gotovemu plačilu oddali samo štajarskim
okrajem, občinam in posestnikom, ki se z reverzom zavežejo, da
bodo kupljene bike vsaj dve leti za spuščanje za tujo živino rabili.

Okrajem, občinam in kmečkim posestnikom se bo odpustilo
40% od kupne cene, katero pa zapadejo, ako ne bodo spolnjevali
gori omenjene obvezbe.

Posestniki, ki se hočejo udeležiti dražbe, imajo s potrjenjem
svojega občinskega predstojnika dokazati, da bivajo v kateri občini
štajarski, da se pečajo z živinorejo in obljudijo, bika lepo rediti.

K tej dražbi se s tem kupci vabijo.

Štajarsko deželno mlekarstvo vzgledno gospodarstvo v
Št. Gallenu, meseca oktobra 1896.

2-2

Dommes.

Obutala iz klobučine

z usnatimi ali pa s klobučinastimi podplati za
gospode, gospe in otroke v največi izbiri po
najnižjih cenah samo pri

VILJEMU LEYRER

v Mariboru ob Dr., gosposka ulica št. 22.

Odgov. urednik B. Ferk.

Tisk tiskarne sv. Cirila.

(Odgov. L. A. Brože.)